

Stem på undervisningsfriheden

Jeg er ikke i tvivl: Undervisningsfriheden er ikke en selvfølgelighed!

Mange politikere går ind for forslag, der reelt vil begrænse den enkelte skoles, den enkelte lærers og den enkelte forældres frihed til at bestemme over børnenes skolegang og undervisning. De gør det under dække af, at skolen skal forbedres og Danmark skal have uddannelse i verdensklasse så "vi" kan klare os i en globaliseret samfundsvirkelighed. Det er med de begrundelser vi har fået obligatoriske prøver, nationale test og afskaffet gruppeeksamen. Med andre begrundelser har vi fået

skærpet tilsynet og såkaldte præciseringer (læs stramninger) af lovens formålsparagraf og kravene til undervisningsplanerne m.v.

To forhold er på spil:

En meget skærpet værdi- og kulturkamp med fokus på skolen, hvor ideologier, religioner, økonomiske interesser, magtbrynde og meget andet går i clinch med hinanden, og hiver og flår i skolen. Det eneste politikere så kan blive enige om er, at det er for galt og for dårligt. Så der må strammes op og stilles krav. Hver gang koster det lidt af skole- og undervisningsfriheden.

En samfundsudvikling, der kører næsten uafhængigt af hvem der tilfældigvis sidder på ministertabureterne, handler om, hvordan statsapparater forestiller sig at kunne styre blandt andet de frie grundskoler. Her har vi bevæget os fra 90'ernes fokus på målstyring til et fokus på resultatstyring, og vi vil i de kommende år opleve øget fokus på effekter. Alt sammen noget der udsætter skolerne for pres for at omstille sig og for evindelige krav om nye præstationer: Så skal vi formulere mål, så skal vi dokumentere resultater og vise hvem vi er og hvad vi kan på hjemmesider og indberetningsportaler. Det er et vilkår - og det har vi lært at håndtere. Men hvad er konsekvensen: Ensretning og tab af frihed og evne til at agere selvstændigt og selvberørende?

Man kan vælge at tro på, at grundlovens § 76 om skolefrihed står til troende forstået på den måde, at ingen politikere for alvor har sat spørgsmålstegn ved, at de frie skoler fortsat skal understøttes med et højt statstilskud som sikrer et reelt frit skolevalg. Fair nok. Men formelt frit skolevalg og reel undervisningsfrihed er imidlertid to meget forskellige ting. Der er ingen tvivl om, at det frie valg som princip for offentlige ydelser bredder sig - der er jo allerede frit valg af folkeskole på tværs af kommunegrænser. Men hvilke konsekvenser får det for de frie skolers frihed til selvbestemmelse med hensyn til undervisningen indhold, omfang og tilrettelæggelse?

Min erfaring er, at undervisningsfrihed er et gode, som vi skal kæmpe for hver eneste dag i skolen og på den politiske arena. Derfor er det uhyre spændende, hvem der bliver undervisningsminister efter valget. Jeg stemmer for undervisningsfrihed!

Venlig hilsen, *Torben Berg, formand for Lilleskolerne*

INDHOLD

Stem på undervisningsfriheden

Helikopterperspektivet – bestyrelsesarbejde handler om sund økonomi og stærk skolekultur. Det kræver at man tager bestyrelsesansvaret på sig og løfter sig op i helikopterperspektiv.

Dialogmøde – Hvad kan vi bruge *Lilleskolerne* til. s. 3

Nyt fra Lilleskolernes bestyrelse – forslag om vedtægtsændring på vej til Repræsentantskabsmøde 2008

Kort ny om lilleskoler og frie grundskoler – bl.a. om:

- Regionsmøder
- Lilleskolefestival 2009
- Regnskabsanalyse 2006
- Ny lønstatistik
- Krav til skolernes hjemmeside
- FGF om integrationsindsats i København

Kalender – 2007/08

BESTYRELSESTRÆF 2008

"Ledelseslaboratorium": Afprøvning af visioner, fordybelse i konkrete bestyrelses- og ledelsesopgaver, udforskning af samarbejdet mellem bestyrelse og skoleleder

11.-12. april 2008 på Kobæk Strand

**Repræsentantskabsmøde 2008 afvikles fredag, den 11. april om eftermiddagen
"Ledelseslaboratoriet" arbejder fra fredag eftermiddag til lørdag eftermiddag**

Lilleskolerne

En sammenslutning
af frie grundskoler

Ny Kongensgade 10, 1
1472 København K

Telefon 3330 7920
Telefax 7020 2643

Redaktion:
Peter Højgaard Pedersen

6. november 2007
Side 1 af 7

10 bud for godt bestyrelsesarbejde

1. Du skal varetage skolens interesse (*"Demokrati og handlekraft" - Bestyrelsesposten, nr. 2, 2. oktober 2007, s. 2)*
2. Du er bestyrelsesmedlem – du er ikke forældre og heller ikke repræsentant for en gruppe af forældre eller andre særinteresser
3. **Du er med til at træffe beslutninger om skolens fremtid og skal arbejde for at sikre skolens fortsatte eksistens**
4. Du har et personligt ansvar
5. Du skal være saglig og fornuftig – pragmatisk og afbalanceret i forhold til idealer og de faktiske vilkår
6. *Beslutningerne træffes på bestyrelsesmøderne på et fyldestgørende grundlag - der kan ikke træffes beslutninger mellem bestyrelsesmøderne* (*"Bestyrelsen virker kun på bestyrelsesmøder" - Bestyrelsesposten, nr. 1, 4. september 2007, s. 7)*
7. Ansvars- og opgavefordelingen mellem bestyrelse og skoleleder skal holdes klar og respekteres – bestyrelsen er hverken personaleleder, sagsbehandler eller pædagogisk leder
8. Du er ikke klageinstans og bestyrelsen er ikke et ankenævn for beslutninger truffet af andre på skolen som har kompetence til at træffe beslutninger
9. Du har tavshedspligt og skal være opmærksom på din habilitet
10. Du er en del af skolens valgte ledelse og repræsenterer skolen som undervisningsinstitution – du har aldrig fri

Lilleskolerne har formuleret "10 bud for godt bestyrelsesarbejde", som indgår i oplæggene på Intrømøderne for nylvalgte bestyrelsesmedlemmer. De 10 bud sammenfatter nogle erfaringer i 10 gode råd, som man kan tage med sig, diskutere og lade sig inspirere af. Bestyrelsesposten bringer i løbet af skoleåret 07/08 en klumme om hvert af de 10 bud. Klumme skrives af 10 personer med erfaring fra ledelse på lilleskoler.

Bud nr. 3: Du er med til at træffe beslutninger om skolens fremtid og skal arbejde for at sikre skolens fortsatte eksistens

Helikopterperspektivet

Paradoksalt nok er det lettere at løfte sig op i helikopterperspektivet når vi tager bestyrelsesansvar på os!

Af Ane Sandager, formand for bestyrelsen på Ørestad Friskole

Det tredje bud udtrykker den lær, som alle de andre bud er modelleret af.

Det er et bud, der er indlysende, enkelt og kraftfuldt, og samtidig en kilde til frustration, usikkerhed og tvivl. For selvfølgelig skal vi træffe beslutninger... vi sidder her jo ikke bare for at sludre... men hvor kan de beslutninger dog være vanskelige. Og selvfølgelig skal beslutninger bære skolen ind i fremtiden, men hvor er det lige, den ligger henne?

Jeg er formand for bestyrelsen for Ørestad Friskole. Skolen blev stiftet i 2004 og startede med den første børnehaveklasse i 2007. I dag har skolen 65 elever fordelt på 3 klasser.

Jeg kommer altså fra en ret ny skole. Det betyder, at vi ikke kender så meget til fremtiden. Vi er

nødt til at gætte os til, hvad der er brug for i arbejdet for at sikre skolens fortsatte eksistens.

Da vi begyndte, var vi en bestyrelse for et luftkastel. Alle vores beslutninger var båret af drømmen om en fremtidig skole. Vi traf mange beslutninger, og de har haft store konsekvenser, for det var de første grove penselstrøg, vi malede. Men der var ikke mange personer omkring skolen. Der var ingen elever, som havde deres venner og hverdag på skolen, der var ingen ansatte, som havde bygget deres

virke op omkring skolen, og der var ingen forældre, som havde betroet os at bygge fundamentet for deres børns uddannelse.

Alle der havde en aktie sad med ved alle beslutninger, så ingen beslutninger blev truffet uden, at alle var enige. Derfor var det let at træffe beslutninger, og det gav sig selv, at beslutninger var for skolens fremtid.

Nu er vi blevet mange, og det er ikke længere alle, der er med til at træffe beslutningerne. Nogen gange træffer vi beslutninger, som det ikke er alle, der er enige i. Det kan være, når vi regulerer skolepengene eller klassekvotienterne, eller når vi laver regler om alkohol og røg.

Nu er det ikke længere så let at træffe beslutninger, men det kræver nogle gange en dyb indånding og grundige tanker omkring formidling, når vi er i gang med en beslutning, som der ikke er bred enighed om.

På Ørestad Friskole er hele bestyrelsen valgt af og blandt forældre kredsen. Vi er forældre til nogle af de børn, vi laver skole for, og vi er medlemmer af forældre kredsen som alle andre forældre. Vi er med andre ord rigtig tæt på og lige her i nutiden. Samtidig skal vi som bestyrelsesmedlemmer kræve af os selv, at vi løfter os op i helikopterperspektivet og kigger frem i tiden og ud over den umiddelbare horisont. Heldigvis har det vist sig - paradoksalt nok - at jo mere vi tager bestyrelsesopgaverne på os, jo lettere er det at komme op i helikopterperspektivet.

Sund økonomi og stærk kultur er forudsætningen for det hele - og bestyrelsens hovedopgave

Som bestyrelse er vores to vigtigste opgaver at værne om skolens økonomi og om skolens kultur og normer. En sund økonomi og en stærk kultur er forudsætninger for, at vores drømme kan blive opfyldt.

Begge opgaver kræver beslutninger.

Opgaven med at værne om økonomi, kan vi varetage "blot" ved at træffe beslutninger, og ved at træffe dem med fokus på skolens fremtid. Hvis beslutningerne ikke møder forståelse i forældre kredsen eller blandt skolens ansatte, kan vi selvfølgelig ikke stoppe bare ved beslutningen, men skal sørge for at formidle og begrunde, hvorfor vi har truffet de valg. Den formidlingsopgave er måske lettere, fordi vi også selv bliver ramt af de "ubehagelige" beslutninger. Det går også ud over vores egne lommer, når skolepengene bliver sat op, og vores egne børn mærker det, når der kommer flere i børn i hver klasse.

Opgaven med at værne om skolens normer er ikke gjort blot med beslutninger. Godt nok er en beslutning om, hvilken kultur vi gerne vil have, det første skridt på vejen, men også kun et enkelt. Vi kan tage ét til skridt ved at lave regler, som afspejler de normer, vi gerne vil have for skolen. Det skridt er ikke særlig rart at tage, når reglerne skal regulere forældre kredsen; så kan det være rigtig svært at komme op i helikopterperspektivet og få taget de rigtige beslutninger.

Regler kan være nødvendige, især hvis der ikke er helt enighed om, hvordan det lige er, man skal gebærde sig, men reglerne kan kun fungere - vel især på længere sigt - hvis de møder en klangbund af nogenlunde enighed hos ansatte og forældre. Den klangbund prøver vi at arbejde for at forstærke og fremtidssikre ved at være i dialog med nuværende og kommende forældre og ansatte, fordi klangbunden skal være en fælles holdning til hvad der er et godt skoleliv.

Det er vores gæt, at det er vigtigt for skolens fremtidige eksistens, at alle omkring skolen har den samme holdning til det gode skoleliv, og har den holdning helt ned i maven. Den holdning kommer ikke med regler og beslutninger, men med dialog.

Ane Sandager

DIALOGMØDE:

Hvad betyder noget for os - Hvad kan vi bruge *Lilleskolerne* til?

Få en dialog med 2 medlemmer af Lilleskolernes bestyrelse om hverdagen på din skole og hvad du mener skoleforeningen kan gøre for din skole...

Lilleskolernes bestyrelse tilbyder "lyttemøder", hvor vi kommer ud til et møde på skolen. Dagsorden for mødet aftales mellem jer og de to bestyrelsesmedlemmer, som kommer på besøg.

Interesseret? Kontakt sekretariatet.

DOKUMENTATION:**Kommunale skolenedlæggelser har ikke noget med friskoleloven at gøre*****Det fremgår af Undervisningsministerens svar på spørgsmål 282:***Spørgsmål 282:

"Vil ministeren kommentere, at sammenlægningen af folkeskoler på Bornholm fører til oprettelse af privatskoler i stedet?"

Svar:

Det er et centralt element i uddannelsessystemet i Danmark, at undervisningspligten kan opfyldes på flere måder, og her er de frie grundskoler det mest udbredte alternativ til folkeskolen. Muligheden for at forældre til børn i folkeskolen i overensstemmelse med bestemmelserne i friskolelovgivningen vil tage initiativ til at oprette frie grundskoler i konsekvens af kommunalpolitiske beslutninger om nedlæggelse af førstnævnte, er et vilkår, som en ansvarlig kommunalbestyrelse må inddrage i sit beslutningsgrundlag.

Med venlig hilsen
Bertel Haarder

Nyt fra Lilleskolernes bestyrelsen***Forslag til vedtægtsændringer på trapperne vedtægter ...***

Lilleskolernes bestyrelse arbejder med et forslag til vedtægtsændringer, som vil blive fremlagt på Repræsentantskabsmødet 11. april på Kobæk Strand. Forslaget drejer sig om at forny bestemmelserne om valg af bestyrelse. Formålet er at sikre fremtidig rekruttering og kontinuitet i bestyrelsesarbejdet.

Bestyrelsen agter at foreslå, at *Lilleskolernes* bestyrelse fremover består af 6-9 medlemmer, som vælges for en 3-årig periode. Hidtil har bestyrelsen bestået af 7 medlemmer valgt for 2-årige perioder, således at der afgår 4 medlemmer i ulige årstal og 3 i lige årstal. Endvidere overvejer bestyrelsen at foreslå at ophæve kravet om at mindst 2 bestyrelsesmedlemmer skal være forældre til børn på medlemskoler. Med hensyn til suppleanter skal der i henhold til forslaget fortsat vælges 2 suppleanter, men som noget nyt foreslår man, at i tilfælde hvor en suppleant indtræder i bestyrelsen, sker det for hele den resterende del af valgperioden for "plads" der overtages.

Forslaget færdiggøres i løbet af vinteren og vil blive udsendt sammen med det øvrige materiale til Repræsentantskabsmødet i marts-april måned.

Tilsyn og fokus på bestyrelsernes formænd

Spørgsmålet om tilsynet med skolens undervisning er ofte på dagsordenen. Navnlig er bestyrelsen optaget dels af forældrenes almindelige tilsyn dels af det tilsyn, det forældrevalgte tilsyn udfører. På dette område overvejer bestyrelsen, om det vil være muligt og hensigtsmæssigt at udarbejde skriftligt materiale der giver ideer til, hvordan disse to tilsyn kan håndteres.

Bestyrelsen er naturligvis også optaget af det tilsyn, staten udøver. Aktuelt går bekymringen på, at der efterhånden er opstået mange så forskellige typer af statsligt tilsyn med undervisningen, at det er vanskeligt at overskue. Før sommerferien blev der i Undervisningsministeriets regi nedsat et udvalg, der bl.a. skulle se på, hvordan tilsynsbestemmelserne kan forenkles. Imidlertid er udvalgets arbejde blevet sat i stå og det er et åbent spørgsmål om arbejdet genoptages efter valget.

Skolernes bestyrelser spiller en vigtig rolle i ledelsen af skolerne. Formændene for bestyrelserne indtager ofte en nøglerolle. Derfor vil *Lilleskolernes* bestyrelse i den kommende tid lytte meget opmærksomt på, om der skulle et ønske eller behov for at foreningen tager nye særlige tiltag henvendt til formændene for skolernes bestyrelser. Nogle oplever måske at formandsposten ændrer karakter i disse år og at der stilles nye krav til bestyrelserne og deres formænd. Måske stiller det *Lilleskolerne* overfor en ny opgave?

Kort nyt om lilleskoler og frie grundskoler

Flot tilslutning til Regionsmøderne om skolekultur og forældrekultur

Regionsmøderne er genoptaget i en ny form efter nogle års pause. Fokus er flyttet fra information om økonomi, lovgivning og overenskomster, til temaer som går igen i bestyrelses- og ledelsesarbejdet i på mange forskellige niveauer og felter. Møderne henvender sig til bestyrelsesmedlemmer og skoleledere.

Med overskriften "skolekultur - forældrekultur" på møderne her i november måned er der lagt op til en bred debat, der kan komme rundt i mange hjørner af skolens virksomhed. Den stemning og tone, der hersker på skolen er på mange måder et udtryk for skolens "kerne" - hvem vi er og hvordan vi griber tingene an. En stærk skolekultur er afgørende for skolens udvikling.

Til mødet i Randers mandag den 5. november er der tilmeldt knap 20 deltagere fra 4 skoler. Til mødet den 14. november på Roskilde Lille Skole er der foreløbig tilmeldt ca. 45 deltagere fra 9 skoler. Det planlagte møde 7. november på Ryparken Lille Skole er aflyst, da der kun var tilmeldt 4 skoler - disse er naturligvis tilbudt at deltage i mødet 14. november.

Lilleskolefestival 2009 er på plads

Børnenes Friskole har oplyst, at alt er faldet på plads således, at skolen i 2009 kan byde velkommen til den 27. Lilleskolefestival med masser af musik og teater.

I 2008 er Humlebæk Lille Skole som bekendt vært for festivalen. 2010 er fortsat et åbent spørgsmål - vi afventer svar fra Norddjurs. Men ellers forlyder det, at Sdr. Jernløse og Holbæk er klar i 2011 eller 2010, hvis Norddjurs ikke ønsker at bruge deres forhåndstilsagn om værtskab.

Festivalens hjemmeside vil snart blive fornyet - men allerede nu kan man hente en radioreportage fra festivalen i 2007. Reportagen kan også downloades som podcast.

LINK til radioreportage - podcast <http://www.podcastlink.dk/lilleskolefestival/index.html>

LINK til festivalhjemmesiden: www.lilleskolefestival.dk

Regnskabsanalyse 2006

Lige før efterårsferien blev "Regnskabsanalyse 2006" sendt ud til skolerne. I analysen kan skolen sammenligne sine egne regnskabsstal med landsgennemsnittet for alle medlemsskoler af *Lilleskolerne* i tal såvel som i diagrammer. Tidligere år har vi også udsendt et omfattende tabelværk, hvor man kunne sammenligne tallene fra egen skole med alle andre skolars tal på samtlige konti i regnskabsmodellen. I år har vi undladt at udsende tabelværket - men interesserede kan naturligvis rekvirere tabelværket på sekretariatet.

Lilleskolens Dag

Flere skoler fortæller om meget stort fremmøde til åbent-hus-arrangementet "Lilleskolens Dag", som foreningen opfordrer medlemsskolerne til at afholde lørdag i uge 44. Årets plakater, som alle skoler har gået tilsendt, var udformet af elever fra Friskolen Østerlars.

Ny lønstatistik på trapperne

En opdateret udgave af den officielle statistik, hvor lønningerne i folkeskolen og de frie grundskole sammenholdes, forventes at udkomme i begyndelsen af november måned. Den forrige statistik viste, at de frie grundskoler haltede meget bagefter. Men siden da har flere indikatorer peget på, at de frie grundskoler er ved at komme godt med. Dels er det samlede beløb, der anvendes til lokale løntillæg, vokset med raket fart - jf. tabellen nedenfor. Dels indikerer et udtræk pr. 30. april 2007 af skolernes indberetninger til Fordelingssekretariatet, at det lokale løntillæg efterhånden er kommet op på et anseeligt niveau. Således udgjorde det gennemsnitlige årlige lokalt aftalte tillæg lidt over 12.000 kr. pr. lærer ved lilleskolerne. Generelt set tyder tallene på, at lilleskolerne ligger højere end gennemsnittet af alle frie grundskoler, hvilket formentlig hænger tæt sammen med, at hovedparten af lilleskolerne er beliggende i storbyområder, hvor der er tendens til, at lønniveauet i folkeskolen er højere end landsgennemsnittet. Skolerne fik i september måned oplysninger om, hvordan skolen var placeret i forhold til andre frie grundskoler med hensyn til lokale løntillæg.

År	Sum af tillæg for alle lærere i frie grundskoler	Udbetalt pr. lærer
2005	23.882.014 kr.	3.492 kr.
2006	36.016.865 kr.	4.903 kr.
2007	75.427.650 kr.	10.583 kr.

Kilde: Forhandlingsstatistikken, Fordelingssekretariatet

Krav til skolens hjemmeside

Bestemmelserne om, hvad skolen er forpligtet til at oplyse på skolens hjemmeside findes i flere forskellige love. Fællesrådet har udarbejdet en sammenfatning i ni punkter over kravene. Oversigten indeholder også fem punkter om oplysninger der ikke eller kun i begrænset omfang må være til stede på hjemmesiden. Oversigten er vejledende.

LINK til FGF's "Krav til skolens hjemmeside:

http://www.lilleskolerne.dk/skolerne/leksikon/krav_til_hjemmesider_250907.pdf

FGF orienterer:

Styrket integrationsindsats i Københavns kommune

Af Jens Vadet Poulsen, sekretariatschef Frie Grundskolers Fællesråd

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget i Københavns kommune har netop bevilget kr. 300.000 årligt, frem til og med 2010 til at understøtte samarbejdet mellem folkeskolen og de frie grundskoler.

Målet med midlerne er:

- at skolerne i højere grad skal kunne inspirere og berige hinanden, f. eks. inden for organisation, metode og pædagogik.
- at der indledes dialog med privatskoler om deres frivillige bidrag til fordelingspolitikken i form af øget optag af tosprogede elver fra ressourcetsvage hjem.

Samarbejdet mellem skoleformerne skal være baseret på lokale samarbejdsprojekter og have integration som tema og kan have form af fælles kulturevents, fælles lejrskoler, fælles idrætsdage eller lign.

Ved projektperiodens udløb i 2010 skal der gennemføres en evaluering af projektet, herefter vil kommunen vurdere om der fortsat skal ydes midler til at understøtte samarbejdet mellem folkeskolen og de frie grundskoler i Københavns kommune.

Vi forventer snarest at blive orienteret fra Københavns kommune om de nærmere vilkår for andel i midlerne.

KALENDER – 2007/08

Arrangementer med henvendt til bestyrelsesmedlemmer fremhæves med kursiv

14. november	Regionsmøde Roskilde Lille Skole, kl. 17-21. For bestyrelsesmedlemmer, skoleleder og medarbejdere.
28. – 30. november	Specialundervisningstræf 2007 – i Holbæk
12. december	SPECIALUNDERVISNING – konference/ledermøde i København. Skolerne opfordres til at invitere skolepsykologer og andre fra PPR med
<i>10. januar</i>	<i>Hillerød Lille Skole</i> afholder høring om kreativitet, innovation og naturvidenskab – tilmelding hos skolen
22. -23. januar	Refleksionsdøgn for ledere. – et anderledes kursus i Tisvildeleje
januar-maj 07/08	Kursus i projektstyring/projektledelse – henvender sig til medarbejdere der har ledelsesopgaver på afdelingsniveau. Fagligt niveau og omfang svarende til modul på diplomuddannelse. Afsluttes med en eksamen
6. marts	Ledermøde i Århus – Blandt andet om lokale løntillæg
11.- 12. april	Bestyrelsestræf og Repræsentantskabsmøde 2008 – på Kobæk Strand
29. april	Ledermøde i Holbæk – Temaer endnu ikke fastlagt, men overenskomstfornyelsen kan meget vel blive hovedtema
27. maj	Intromøde for nyvalgte bestyrelsesmedlemmer i Jylland
3. juni	Intromøde for nyvalgte bestyrelsesmedlemmer, Sjælland
24. – 26. september	Ledertræf 2008 i Svendborg
1. november	Lilleskolens Dag 2008